

Střední škola sociální péče a služeb, nám. 8. května 2, Zábřeh

**TÉMAT A K MATURITNÍ ZKOUŠCE
Z PSYCHOLOGIE**

Studijní obor: 75 – 41- M/01 Sociální činnost, sociálně výchovná činnost

Forma zkoušky: ústní

Školní rok: 2026/2027

Forma studia: denní

Vypracovala: Mgr. Simona Bahounková

Projednáno předmětovou komisí dne: 9. 9. 2026

Schváleno ředitelkou školy:

- 1. Psychologie jako věda, její význam**
 - psychologie jako věda a její vznik
 - význam psychologie pro pracovníka v sociálních službách
 - struktura psychologických věd
- 2. Psychodiagnostika**
 - anamnéza
 - psychologická charakteristika osobnosti
 - kazuistika
 - mapování
 - sociometrie
 - analýza produktů činnosti
 - grafologie
- 3. Metodologie psychologie**
 - pozorování
 - dotazník
 - rozhovor
 - experiment
 - výkonové a projektivní testy
 - faktory zkreslující poznávání osobnosti
 - psychologické poradenství
- 4. Charakteristika lidské psychiky**
 - vztah mezi nervovou soustavou a psychikou
 - vědomí, nevědomí
 - typy chování
 - společenská podmíněnost psychiky
 - učení a jeho životní význam
- 5. Osobnost, rysy osobnosti**
 - pojem osobnost, složky osobnosti
 - činitelé ovlivňující vývoj lidské psychiky
 - vrozené dispozice a vlastnosti osobnosti:
 - temperament a jeho typologie
 - pudy
 - vlohy
 -
- 6. Získané dispozice a vlastnosti osobnosti**
 - schopnosti
 - vědomosti
 - dovednosti
 - návyky
 - zvyky
 - motivace
 - charakter

7. Psychické poznávací – kognitivní procesy

- vnímání, vjem, počitek, figura a pozadí, analyzátory, zvláštnosti a poruchy vnímání
- představy a fantazie
- myšlení - myšlenkové operace – analýza, syntéza, abstrakce, zobecnění, poruchy
- řeč - vnitřní a vnější forma řeči, vývoj řeči, význam a poruchy řeči

8. Procesy paměti, psychické stavy a volní procesy – procesy konativní

- paměť – fáze, podmínky dobrého zapamatování, možnosti rozvíjení paměti, typy paměti, poruchy paměti
- učení
- pozornost, její dělení, výběrovost pozornosti, faktory ovlivňující pozornost, poruchy pozornosti
- emoce - nižší a vyšší city, vlastnosti citů, sociální význam citů
- vůle

9. Vývojová psychologie

- předmět vývojové psychologie
- činitele psychického vývoje člověka
- obecné zákonitosti vývoje
- vývojové teorie

10. Prenatální a perinatální období

- prenatální období – fáze
- aktivita plodu – prenatální komunikace
- vliv prostředí na vývoj plodu
- perinatální období – fáze
- výhody a nevýhody otce u porodu

11. Období novorozenecké a kojenecké

- novorozenecké období – somatický, kognitivní vývoj
- citový vývoj a socializace novorozence
- kojenecké období – tělesný, psychický a sociální vývoj
- nezastupitelnost matky pro vývoj dítěte

12. Období batolecí a předškolní věk

- období batolete - tělesný, psychický a sociální vývoj
- období předškolního věku - tělesný, psychický a sociální vývoj
- vývoj a význam kresby
- charakteristika školní zralosti

13. Období školního věku a adolescence.

- období mladšího školního věku - tělesný, psychický a sociální vývoj
- období staršího školního věku – tělesný, psychický a sociální vývoj
- charakteristika období adolescence - tělesný, psychický a sociální vývoj

14. Období dospělosti a stáří

- časná dospělost – somatický, kognitivní, citový vývoj a socializace – profesní fáze
- střední dospělost - somatický, kognitivní, citový vývoj a socializace –
 - krize středního věku
- pozdní dospělost – somatický – klimakterium, andropauza, kognitivní, citový vývoj a socializace – bilancování, syndrom prázdného hnízda
- charakteristika období stáří – periodizace, změny fyzické a psychosociální stránky
- problematika umírání a smrti

15. Základní životní potřeby člověka

- základní životní potřeby dle Maslowa
- životní cíle v souvislosti se seberealizací
- dopady při neuspokojení potřeb - frustrace, deprivace, syndrom vyhoření
- péče o duševní zdraví – psychohygiena, možnosti relaxace

16. Psychologie náročných životních situací

- náročné životní situace - příklady
- Copingové strategie (strategie zvládání)
- reakce na svízelnou situaci
- konflikt - typy konfliktů
- stres – typy stresu, příčiny, účinky stresu na lidský organismus
- krize – typy a průběh krize
- pomoc v krizi a psychická pomoc při akutní stresové reakci

17. Psychologická problematika rodiny

- význam rodiny v socializaci člověka, rodinné role
- funkce rodiny, typy rodiny dle funkčnosti a úplnosti
- změna v postavení rodiny ve společnosti během historického vývoje
- výchova dítěte v rodině, typy nesprávné rodinné výchovy
- charakteristika náhradní rodinné péče - přehled jejích typů
- požadavky na budoucí osvojitele a pěstouny
- rozvod – syndrom PAS

18. Psychopatologie

- předmět psychopatologie
- vymezení normy, abnormality
- příčiny psychických poruch
- hlavní příznaky
- rozdělení duševních poruch

19. Poruchy příjmu potravy

- mentální anorexie
- mentální bulimie
- poruchy pohlavní identity
- sebevražedné jednání

20. Násilné chování

- syndrom CAN, jeho formy, možné důsledky pro další vývoj osobnosti, formy pomoci
- týrání a zanedbávání starých lidí – syndrom EAN
- domácí násilí

21. Závislosti

- definice závislosti, abstinenční příznaky
- látkové a nelátkové závislosti
- rozdělení, příklady, jejich stručná charakteristika
- příčiny vzniku závislostí, jejich dopady a možnosti prevence

22. Socializace člověka, sociální učení, sociální percepce, sociální interakce

- socializace, činitelé ovlivňující socializaci
- sociální učení – druhy
- sociální percepce – chyby při posuzování druhých osob
- sociální interakce, osamění, sociální izolace, sociální chování

23. Sociální komunikace

- verbální komunikace
- neverbální komunikace
- paralingvistika, sdělování činy
- rozhovor a zásady při jeho vedení
- devalvace, evalvace
- překážky v komunikaci

24. Sociální skupiny

- klasifikace sociálních skupin
- malá sociální skupina – znaky a funkce
- způsob vytváření skupinových norem
- vliv sociální skupiny na své členy
- skupinový konformismus a jeho význam pro skupinu
- vůdcovství ve skupině
- sociální role, pozice, status

25. Poruchy socializace

- agresivita
- diskriminace
- šikana, mobbing, bossing